

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Szhája vszako nedelo. Naprej placilo: 1/2 leta 24., 1/4 12., maszecsno 4., V zvu- sztvo 70., V Ameriko 80 Dinare za edno leto.	Megjelenik minden vasár- nap. Előfizetési ára: 1/2 évre 24, 1/4 évre 12, 1 hónapra 4., Külföldre 70., Amerikába 80 Dinár évente.	Reditelsztvo i opravnistvo Szerkesztőség és Kiadóhivatal MÁRKISEVCI p. M.-SOBOTA Rokopiszi sze eszi posilajo i sze ne vrnejo. — Kéziratok ideköl- dendők s nem adatnak vissza.	Cejna inseratov za □ cm: Izjave, poszlano, odprta pisz- ma 150., réden veliki 1—., máli oglasz 0-70 Din. i dávek. Pri vecskrát popüsz.	Hirdetési árák négyzett cm- ként: Nyilttér és hasonlók 1-50, rendes hirdetés 1—., Apró hirdetés 0-70 Din. és az illeték. Többszörinél engedm.
--	--	---	--	---

Málo nazáj povrnejnje na Küzmicsa ouszvetek i pogléd v-nistere novine.

Na Küzmics Stevana, prvoga vend-szlovenszkoga piszátela drzsáni 200 lejtni szpoumenka ouszvetek je priliko ponúdo, da Jugoszlávie rázloczni novin piszátelje sze szpomenéjo z-Prekmurcov jezika. Vsze novine sze z-Küzmicsa pouleg nyegove vrejdnoszti szpomenéjo i konstatejrajo, ka je vendszlovenszkomi jeziki on dao tejlo i v-piszátelsztvo posztavo. Té jezik je med jüzsniimi szlovenszkimi jeziki korene zouszebne dou, z-zouszebniimi lasznotami, sztári vendszlovenov jezik. Steri má szvojo koreno vecs sztoulejtno literaturo, steri je prejk jezerolejt v-szvojoj korenoj sztávi po szvojemmalom národni, no csi je od drügi národov okouli bio zagrajeni, gori obdrzsáni.

Pri toj priliki sze „Slovenskomi Národni“ nevidi, ka je szpoumenka táble napiszek po Küzmicsa i nej po szlovenov pravpízi, napiszani, tou právi, ka je z-vogrszkimi píszkimi (literami) napiszani; (tak da bi nebi znao, ka mi szlovenje vszi i vougri i nájszledi nemci, nadale francúzi, anglisje, vszi latinszke píszke nücamo) nevidi sze nyemi ka je edna deklamátia i peszem vu vorszkom jeziki naprejdána. za steroga volo tak píse: ka szo té szvétek *oszkrúnili*. Na tou telko odgovorímo „Slovenskomi Národni“, ka bi szpoumenek te bio oszkrúnyneni, csi napiszek nebi v-táksem jeziki i z-táksimi píszki píszani v-sterom i z-kaksimi je Küzmics píszao i kaksega mi gucsímo. Ka sze pa dosztájá programma onoga tála, ka je edna deklamátia i peszem vu vogrszkom jeziki dána naprej, odgovorímo, ka je té szvétek evangelicsanzsaka sinyoria, kak verszka obszina drzsála i da sinyorie eden tal z-vogrszki verníkov sztoji, je dúzsno bilou tém tüdi nika ponúdti, ár szo z-szlovenszkoga naprejdánya tak nejrazmili nika. Tou pa dobro známo, kaj oni tüdi postújejo Küzmicsa, kí je nyihovim veredományim na materszki jezik doj obrno szv. píszmo i záto szo v-tak lejpom racsúni bíli nazoucsi i szvetíli Küzmicsa szvétek. Skoda je bilou tak „Slovenskomi Národni“ od sovínistva gnáno, tak nalehci: z-„oszkrúnili“ recsjouv nevrejdo szouditi. Táksa netrplívoszt vecs skoudi, kak haszni szlovenszsvi. Csi bi vougri tak netrplívi bíli proti nasemi jeziki, ka miszli S. N. jeli bi on najsao zdaj brate prejk Mőre?

V Mőrszke Krajine v-24-toj numeri sze Halász Pápics Lajos novinar tüdi szpomené z-Küzmicsovoga ouszvetka, porácsa i tanácsiva vendszlovenszkim piszátelom

naj sze blízsaio k-szrb-horvatskomi, naj tühinszke recsi odmenijo ztém jezikom, steri je Jugoszlávie gedro i nájvecs lüdi ga v-drzsávi gucsí po sterom de mogoucse doszégnoti jezicsno i národno vjedínanye. Nescse on, píse nadale, ka bi sze prejk-murszki jezik znícso, kak krájnci, kí szo ga na szmrt oszoudili, nedrzi ga za gnúsznoga, kak tej. Vrejmen nihá, da po lejtaj sze té szád dozori i szam od szébe szpádne v-krílo Jüzsne Szlávie.

No na tou telko povejmo, csi vszi národje Jugoszlávie: szlovenci, dalmáti, albáni, macedoni, csrnogorci, bosnyáci, hercegovinci, bunjeváci szvoje jezike tá-nihájo i gori vzemejo szrb-horvatszino, teda znábídti mo je mi tüdi naszledívali. Teda sze po vecs sztotinaj jezicsno vjedínanye má szpuniti — ali szílov nigdár nej!

Isztina, ka bi mi predesztínálivani bíli sze k-horvátom priblízsávati nájprve, tou nam jezerolejtne tradície, zsnymi do-
tífkanye diktáliva. Isztina, ka szmo z-horvátí i szrbmi bíli vu zvézi, do-
tífkanyi, v-
vérsztvenom tíváristvi jezerolejt, nas jezik tüdi nájbízse k-nyihovomi sztoji. V-horvatsko i v Slavonio szo hodili nasi ocsáci krúh i pejnze szlúzsit cseresz lejt; doszta sztoujezék pejnez, doszta sztotin metrov szilja szo od tisztec pripelali vszako leto; doszta nasi lüdi sze je tá odszelilo i tam má dobrobodoucsnoszt: tam tá i od tisztec je slo trstvo, náimre zsvívno szmo radi tá hodili köpüvat: konye, jünce, krave, szvinyé. Varozsdin, Zágreb i drüga mejszta Zimony i Zagorje je prednami tak poznano, kak Szobota, Kermedin, Monoster, Radgonya, Lendava i Csakovec. Horvátje, szrbi nász tüdi dobro poznajo, véjm je vu vogrszkom országi doszta szrbov i horvátov zsvíelo i zsvíé. V-vecs mejsztaj i v-Pesti szrbszka pravoszlav gmajna jeszte — v-bratínsztvi szmo zsvíeli zsnymi. nej szo nász ponízsaivali, nas jezik szo nej drzsáli za gnúsznoga-

Prottomí sto je znász kaj znao od krájnszkgoga, od Ljubljane, od Primorja? Z-geográfie szmo telko ználi, ka jeszte krajnszko, jeszte Primorje, ali kak szo oni nej ználi odnász, tak szmo mi nika nej ználi tüdi od nyíh. Hodili szo bár prinász tak zváni resetárje, poszoudo noszéczi loncsárje, stere szmo mi za stajarce stí-mali. Trstva szmo tüdi nej meli zsnymi. Od nász je v Ljubláno niscse nej hodo po blágo. Od nász sze je v-krájnszko niscse nej odszelo. V-stajarszko szamo níkáki. Csi glih v-Europe v-doszta mejsztaj

i v-Ameriki, obszeljeni nasi lüdjé jesztejo i vsze povszédik posteno obsztojjo — v-Krajnszkom ga nenáides! Ka bi iszkao tam? Vcséla ne széde na táksi cvejt v-sterom nega medü.

Trianonszkgoga míra závezek nasz je k-Jugoszlávií prikapcso, zdaj szo krájnci vcsaszi vu nász na brate naisli, radi szo sze k-nam pridrúzsíli, ár k-presztrejtomí sztoli oni radi szédejo, tak právjio, ka szo nász gori oszloubodili, po pravici je pa tak, ka szo sze oni od bürokracie osztrá-
kov rejsili, mi szmo pa pod osztrászko právdo i ravnyane djáni. Pouleg trianonszkgoga záveszka bi sze mi po prvejsi nasi znáni zákonaj mogli ravnatí, dokecs drzsáva nenaprávi vu szlovenszkom dúhi zákonov, ali nász dönok po osztrászki ravnajo, steri mi nepoznamo.

Nas jezik za gnúsznoga právjio i szvojeja prítiszkávajo na nász, tak szlepíjo szvejt, ka je tou eden jezik, szamo, ka mi pokrajnom gucsímo, ali csi znász stoj szlúzsbo, ali csészst proszi, te je to nájprvo, ka právjio: mores z-jezika izpit (ekzámen) djáti. Te je vcsaszi nej eden jezik. Gda oni kaj scséjo, te szmo edni, csi mi kaj scsémo te szmo nej. Táksa je tá bratsina. I csüdújejo sze, ka ji Prejk-mörzi ne noszijo na rokáj. Csi sze v-ednom, drügom táli touzsimo, te szmo rebellisje, magyaroni. Vszáki národ Jugoszlávie szlobodno nüca szvoj jezik, v-souli, v-kancalajaj — nám szlovenom je v-nasoj szlovenszkoj domovini szvojeja szlovenszkgoga nücáti nej szlobodno. Persze tou v-Beográdi nevejo!

Dr. Korosec je v-Celji, kak tou „Morgen“ zágrebszke novine písejo, pravo: mi nasega lejgoga Prejkmurja níkomí nepüsztimo, ár je tou nasa *zsítnica*, po szlovenszkom: zsvívisa kámra. Z-toga govora, kak szkousz mráka sze vídi níkse szkrívno n a m e n y á v a n y e, stero sze za kuliszami kíha, od steroga mi nevejmo. Naj sze kíha, mi mo radi csi sze kaj dobroga szkúha.

Halászaj Pápics odzgoraj imenüvano píszanye dr. Koroseca govorejnje. tak da bi nika málo poszvejtílo, ka níkák drügi tüdi scsé, ali je pa steo meti lejpo Prejkmurje. Nad tém sze pa necsüdújmo, vejm Krájnci májo nájménye vrejdnoszti, ka je ono k-Jugoszlávií prikapcseno, v-tomtáli sze nemrejo na zaszlúzszenoszt zezávati. Ka je jugoszlávia nasztánola, za tou szo drügi tocsili krv. Dr. Korosec escse právi: Nam

ni szrbszkoga, ni horvatskoga ravnanya nej trbej — nam autonomijo trbej. Csúden gucs je tou, nej nyemi trbej onoga histva, steroga je on navdúseni sztarisna bio.

Persze autonomijo csé krajncom, mi szmo tak nika nej! — Oh nej! — Szmo tüdi nika: *Zsivisa kámra!* V-tom pravico má dr, Korosec. Vidimo kelko zsaloudcov sze eti hráni. Gde bi tej najšli zadovolscsino zvön nász? I ka szo nam prineszli za vsze tou Na tou bi radi odnyfh doubili válasz. Jeli szo nam vu vérsztvenom, ali v-drúgom dugoványi kákso rekompezátio dáli? Bogme csi nedte polagali kravi, szamo te jo dojlí, zagvúšno vam hitro preszehne! Gde dobíjo oni prázni zsaloudci zadovolnoszt, csi Prejmörszka krava nede dojlí? Od toga sze bojí dr. Korosec tüdi!

Van erkölcsi törvény,

mely szerint egyesek egyéni nézetét tisztelni kell, mert az az ő egyéni meggyőződése. Van aztán a törvényhozó testület által hozott törvény, mely a szabad szólási jogot biztosítja minden embernek egyformán. Tehát két törvény, melyek egyike a másikat semmiben sem változtatja meg, az az, hogy egyike a másiknak támasza, de sohasem olyan mértéken, mint azok adta jogot némely egyének kihasználni vélik.

Ha az ember több lapot átolvas, mindig talál bennök a mi pikáns. nevetséges, avagy szomorú. Végeredményben azonban akármilyen legyen, csak arra vezethető le, hogy rendesen egy—egy ember rögeszméje, melyet vagy azért írja, hogy ő maga is nevéssen rajta, tehát saját kedvtelésére, vagy idegei élénkebb vibrálásának elősegítése, vagy pedig behizelgéséért, nem törődve avval sem ha a népek millióinak, mint Isten általi testvéreinek örökéletükre nyomort szerez is. Az ilyen emberek csak a szabadszólás jogának törvényét veszik igénybe, az erkölcsi törvényt sutba vetik, mely tulajdonképpen kellene, hogy vezesse, ha tiszta lelkiismeretükre hallgatnának.

Nem lehet csodálkozni, — ez az emberiség gyengéje. Nem, annál is inkább nem, mert a tanító, aki állásnál fogva az erkölcs törvényét teljes valóságában kellene, hogy nevelje a népbe, nem veszi figyelembe az erkölcs törvényét, hogy kívánjuk akkor a neveltjeitől. Ha már itt kezdődik a demoralizáció, akkor annak teljes bekövetkezését rövidesen várhatjuk.

Vegyük kezünkbe a »Naš Dom« júli 28-ki számát ott látni fogunk egy »Peter Domačine« aláírásu vezércikket. A cikkirőt ismerjük álnévéről is, ki egy »Prekmurjei« születésű tanító s bár a magyar éra tanítója, mégis erősen exponálja magát a »Bácsmezei Napló« jul. 8. számában megjelent Prekmurjei vonatkozású cikke miatt, melyből az ugyanazon lap második cikke maga is megállapítja a Prekmurceek „madžaron“-ságát, mint a hogy a cikkből tényleg csak az ri ki.

A t. tanító cikkezését, mint nézetét tiszteletben tartjuk, ezuttal nem bolygatjuk. Csak arra figyelmeztetjük, hogy némely *hevesebb vérű* »slávok« minden Prekmurceet kivétel nélkül tartják madžaronnak, tehát ne vágja maga alatt a fát, miután kegyed is Prekmurje vére. Vagy mint prekmurce legalább is ne adjon személyével még több jogot a „madžaron“-ság használatára, melynek használatát letűnni a napirendről már minden higgadtabb gondolkozású „sláv“-nál is kezdetét venni látjuk. Bárhogy is uszik az árral, bizony csak mert követeli ekszisztenciája, de mint népnevelőt, a morál is vezérelje s inkább húzódjék meg csendben az ily cikkezéssel, ha nem kultur és közhasznú cikkekkal foglalkozik, a mit Öntől, mint tanítótól szívesen látnók. Más álnévbe se burkolódzék, mert stílusát már régebről ismerjük s az ily formabani munkája miatt, mely csak védékünkön már kezdetét vett megértés megbontója lehet, nevét a nyilvánosságra hozzuk, mely esetleg a kormány figyelmét is felkelti. Ez utóbbit pedig nem kívánjuk, mert örülünk, ha van elég „domacsin“ tanítónk.

GLASZI. — HIREK.

— **Baleset fürdésnél.** Lenarsics, márkovci gazdálkodó 17 éves fia többedmagával a közeli patak malomgátjába fürödni ment. Pajkosságból a gyerekek felmásztak a csatorna gerendájára, ahonnan a vízbe ugráltak. Lenarsics fia egy ily ugrása oly szerencsétlen volt, hogy csontrepedést szenvedett. Folyó hó 1.-én behozták a M.-Sobotai kórházba.

— **Tűz.** Julius 24.-én Ivanovcén Fujsz József gazdánál tűz ütött ki, mely az oltás szorgalmas volta dacára is istállóját és gazdasági épületét elhamvasztotta. Biztosítva csak 2500 dinárra volt, míg a felbecsült kár értéke 18.000 dinár. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **Hodoš—M.-Sobota öt óra vonattal.** Néha nagyot szoktak mondani arra a mi drágálátos egyetlen vasutunkra, de ez az eset valódi tény. Vasárnap, július 29.-én külön vonat vitte az édes-keves vendéget Hodošra az ott megtartott »Jugoslovska Matica« javára rendezett

multságára. Az onnan való indulás ideje este fél 9 órakor volt. Fél kilenc órakor a vonat is indult s az öt km. távolságu Salovcira pontosan(!) be is érkezett 10 órakor, honnan elindult a következő állomás nélküli Peskovcin a nyílt pályán megállt, (ha az utasok egynéhányan nem száll és nem tolja, már előbb is megakad volna) a mozdony elment Macskovcára vizet inni(!), az utasok pedig Petrovcéra bort inni. Nagy nehezen elindulva onnan, a 25 kilométeres utat 5 és egy negyed óra alatt megtéve, három negyed 2 órakor M.-Sobotába befutott. A rosi nyelvek azt mondják, hogy a vasuti személyzetnél volt a gőz, a kazának pedig hiányzott. Mi pedig azt mondjuk, hogy ez a lokomotív egy nagy javítást igényel s addig egymás mozdonynyal kellene helyettesíteni, mely máshol van javítva nem itt M.-Sobotában.

— **Nászut balkézről.** Ugylátszik az egyik sikertelen kaland újabb és újabb kalandra ösztönzi az orosz menekülteket. Legújabbban is két orosz katona, akik Vogler K roly urnál mint kocsisok teljesítettek szolgálatot Cankován, július 29.-én beállítanak gazdájukhoz s avval az érve léssel mondják fel szolgálatukat, hogy „miután az összes itteni oroszok elmennek a bécsi központba, hát ők is velük tartanak“. A dolog azonban egészen másképp állott. A két orosz, névleg Mizaretcki és Spilka egyedül mentek át Ausztriába. Azaz, hogy nem egyedül, mert két leány, névleg Wolf és Fliszár már túl a határon vártak rájuk csomó pénzzel, melyet szülői házuknál összeszedhettek s így mindannyian folytatták utjukat az amor bölcsőjébe.

— **Az ellopott jókedvgerjesztő.** Julius hó 9.-én Szukics József tesianóci lakos muzsikusa zárórával beszüntetett zenélés után hazafelé tartott. Miután keresete javarészét az itóka képezte, a sok szesz hatása alatt Koudila Ferenc selő korcsmáros előtt elaludt, vele volt 3000 dinár értékű harmonikája is. Jót aludva 2—3 óratúl arra ébredt fel, hogy a harmonikáját valaki elemelte. A tettest keresik.

— **Hivatalos lapból.** Motoros járművek tulajdonosai, tekintet el a sok rendetlenségre felhivatnak, hogy (autó, motorcikke) járműveiket legkésőbb augusztus végéig a tartományi kormány belügyi osztályához a következő adatokkal jelentsék be: 1. pont s címe a tulajdonosnak; 2. nyilvántartási szám (Sl.); 3. gyári jele; 4. motor száma. Kik ezt elmulasztják, ellenük az eljárás megtétetik. (Hl. 63.) — Postatarifák július 4.-ével felemeltettek a következőképp: postafiók havidiája 10 és 15 dinárra; elzárható postatáskák 10 dinárra; bélyeg-díj külföldre (rendes levél és zártlevelézslap) 3 dinárra és a levelezslap 1.50 din.

— **Vadászjegyek 1923. augusztus hó 1.-től 1924. december 31.-ig** adatlak ki s fizetni kell értük: erdőöri jegyért 21.25 Din. tartományi vadászalapdíjat, a bélyegdij elengedve. Rendes vadászok jegyért 21.25 Din. vadászalap-díj és 42.50 Din. bélyeg-díj, tehát összesen 63.75 Din. Egy kutyával 77.95 Din. (Hl. 63.)

Szirotna rozsica.

Szirotinszka rouzsica
Na püsztni mesztáj leca,
Zsgána od szunca tráka
Ino vrocsega práha

Od lüdi osztávleno,
Zsédno, lacsno, zábleno,
Nebozse, na tom szpári
Jo trák naszmrť popári.

Nej, nej! — ide deklícska
Krmít mláde szlavicska,
Kim je protivna szila
Verno mater vkrajzvéla.

Vára líce rouzsice
I opádne ji szrdce:
»Nebozse szirotica,
Kak blejda szo ti líca!
Vu zséji te trák vmorí,
Steri z-plámnom zsgé, gorí,

Csákaj eden máli csasz,
Preci te otávim jasz«.

Bezsi deklícska, bezsi,
V-rokaj vrcsicsek drzsi,
Hitro zájmle z-vretine,
Lejpe csízste i hladne,
Polejé szúho zemlo
I szmrťi obráni nyo.

Rozsica sze napijé,
Otávi i pá cveté
I nyé balzsamna szaga
De vnogim dúse vliga.

Nagy-Fekete Pál

utolsó csatája (vagy: milyen a nyár...)

Hogy ráköszöntött a nagy orosz sikságra
A kalászos nyár:
Aratott biz' ottan
Nagy-Fekete Pál.
S hogy egy menyecskével
— ruszka volt a szentem —

Együtt aratott:
Egy nevető képü kisiut kapott.
Ja, ilyen a nyár...
Okumlált is ezen
Nagy-Fekete Pál.

Nagy-Fekete Pálné hajló kalász volt...
— Muszkával együtt ő nem aratott
De hát: jaj a nyár
Már ilyen a nyár!
S egy nevető kicsit biz' ő is kapott.

Megjött egyszer titkon Nagy-Fekete Pál
Hazahajtoita a tiszamenti nyár.
Megállt az ajtóban... gyerek sirt belül —
Marcon, nagy teste dühbe merevül:
»Megölöm a ringyót, kölykét is... meg-e...
Hej! De furcsa dolog történt meg vele:
Pici piros képü gyerek szállt felé
Onnan a Don mellől az övé... az övé
S érzéssel a szíve, ugy tele lett,
Bement szép csendben és összecsókolta
A fattyu gyereket.

— **A parlament munkája** szünetel, a nyári szünet megkezdődött. Radics letartóztatása ügyében nem tárgyaltak, azaz az összhorvát pártok válságának eldőléséig elhalasztották. A részleges kormányválság nem következett be, csak — bár Pasics ellenezte — Markovič igazságügyi miniszter vállott ki.

— **Rokkantak, hadiözvegyek és szegények figyelmébe!** A tagok értesítettek, hogy a tagsági igazolványok elkészültek s azokat alulírott hivatalnál már átvehetik. Miután azok fényképpel lesznek ellátva, egyttal hozon minden tag magával fényképet is 6 cm. széles és 9 cm. hosszúságban. Figyelmeztetjük a tagokat, hogy saját érdekében felhívásunknak tegyenek eleget, hogy az esetleges következményektől mentesek legyenek. Rokkant Egyesület M.-Sobotai fiókja.

— **Konferencia Sinajában.** A kisantant államai Bratinau elnöklete alatt tanácskoztak, melynek főtárgyai voltak: Magyarország kölcsönügye, melyet csak támogatják ha annak felhasználását a kisantant is ellenőrizheti s azt sem irredenta propogandára, sem pedig fegyverkezésre fel nem használják. Magyar és bolgár kérdések tárgyalása. Egységes politika megállapítása és elfogadása a Balkánon. Benes cseh külügyminisztert jelölték a népszövetségbe tagnak. Az esetleges — kilátásba levő — Olasz—Bolgár—Német—Ausztia—Magyar szövetség ellen minden erővel dolgoznak.

— **Kereskedők,** kik külföldre utaznak bevásárlásokat eszközölni, ezután tízezer franknak megfelelő idegen fizetési eszközt vihetnek magukkal előzetes engedély alapján.

— **Tilos a külföldi középiskolák látogatása.** A közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, mellyel megtiltja a külföldi középiskoláknak előzetes miniszteri engedély nélkül való látogatását. Azok ellen vétének, azoknak külföldön szerzett bizonyítványait érvénytelennek minősítik és azonkívül a szülőket is megbüntetik.

— **Egy pohár vízhez — határátlépési bizonyítvány.** Az SHS—Magyar határ Katymárnál Puhl József katymári lakos földjén húzódott keresztül. Maga a tanyaépület SHS területen volt, de a tanya kutja magyar területen maradt. A tanyabeliek csak határátlépési igazolvánnyal mehettek a kuthoz vízért. A napokban egy bizottság szállt ki a helyszínre és hosszas tárgyalás után Puhl József tanyáját és 130 hold földjét átcsatolták Magyarországhoz.

— **Fontos amerikai kivándorlóknak.** Az SHS királyság New-York-i kivándorlási meghatalmazotja (cím: 443. West 22. nd Street, New York N. 1.) értesít, hogy hivatala összeköttetésben van az »New York Travellers Aid Society« nevű egyesülettel, mely az újonnan érkező (Jugoszláviából) kivándorlóknak — ügynökségei révén — mindenben kezére jár és utbaigazítást ad. Az egyesület ügynökségei minden vasut-, és hajó állomáson ugyszintén Ellis Islandon teljesítenek szolgálatot. Kivándorlók kik New Yorkba vagy ezen keresztül jönnek Amerikába, szükség esetén ezeken a helyeken érdeklődjenek az egyesület (Guide of the Travellers Aid Society) ügynökségnél, melyek a szükséges információt megadják. — Kivándorlók pedig kik Pensilvániába mennek figyelmeztetnek az állami munkásközvetítő hivatalra (State Employment Service) Filadelfiában, mely utasítva van az SHS kivándorlók elhelyezésére. Szükséges információkat a mi kivándorlási meghatalmazotunk is megadja New Yorkban. (Okr. glav.: 1/75.)

— **Le az örömkönyvekkel.** Lapunk szerkesztőjét a M. Sobotai járásbíróság 3 napi elzárásra ítélte, mert a választás napján (a mikor is tiltva van) plakátokat szórattott. Töröljék le örömkönyveiket kik tapsoltak ehez, mert a maribori törvényszék tanácsa az igazságnak megfelelően eme büntetést megsemmisítette s pézbüntetést szabott rá.

— **24 órai sztrájk.** F. hó 3-án az összes vasutasok és állami közalkalmazottak 24 órai sztrájkba léptek, mely M. Sobotára is kiterjedt. Az összes közhivatalok zárva voltak. A sztrájk tüntetés az új pragmatikk ellen. Vajon ha egyszer a paraszt sztrájkolna mi volna!?

— **Na lúbézno pout** szo odšli pri g. Vogler Károlyi na Cankovi szlűzsécsi ruszki emigranti Nirretcki i Špilka z dvema lubicoma, kak iz Walf i Flisar kmetckimi cserámi, stere szo zse naprej odšle z pejnezami v Austrijo i tam na lubcseke csakala. Oh veszéle dšice!

— **Harmunike** je vkradno niki neznane od Szukics József Harmunikása z Tesanovec 9. julija v noci 2 do 3 vőre, gda je té pred g. Koudila Ferenc v Seli od doszta ponücanoga alkohola zaszpa. Harmunike szo 300 D vrejdne. Csinitela iscesejo zsandárje.

— **Ogen.** Julija 24. v Ivanovci pri Fujsz József kmeti je ogen vővdaro steri je znicso stale i kmetsko hrambo vu vrednoszti 18.000 Din. Szakolejrano je szamo na 2600 Dinárov bilou. Zrok ognyi je neznáni.

— **Pri koupányi** je 16 lejtni szin márkovszkoga vértá Lenarsicsa pri mlíni z gátovoga tramá v voudo szkákao i med tém tak neszrécsno, ka nyemi je na nougi csonta poucsila. Pripelali szo ga v spitao v M. Sobotu. Sztarisje pazte deco.

— **Jugoslovenska Matica** na Hodosi, je pri g. Benecseci v nedelo 29 julija veszelico obdrzsála. Vozo je tüdi poszebni vlák, steri sze je pa nikak nej zplácšao, kak tüdi száma veszelica nej, ár sze ji je szladko malo gousztov pripelalo. Csüdno je, ka rávno tisztí goszpoudov je niednoga nej bilou viditi, ki sze nájbale mlátijo v prszi, da szo dobri narodnyáki (Orjúnci) i gda bi reszan tou viditi mogli — ji nejga. Vidli szmo pa zatou vecs »magyarounov« med nyimi tüdi g. Lipovsek okr. glavára i drüge nájvecs pa prekmurcov. Z nacionálnim moltojim blatiti drüge — je lahko, ali za nacionalizem dobro csiniti nej? Ja mi poznamo tákse touvaje tüdi, steri navőke csiszlo noszijo vu rokáj!

— **„Nevaren bot“!** Eden mladénics v M. Soboti navádo sz-szebov noszi eden falácsitsek leszkovoga boticsa, steroga szí je vu tíhi minutaj szam zdelao ga za jahácskoga. Pred »nikákimi« sze je pa té bot tak nevaren vido, ka szo ga té dni z-zsandárom preiszkatí dáli, csi je nej kaj skodlivoga vu nyem. Ja, csi Boug scsé motika tüdi sztrlí!

— **D. Londava.** Verizsniszki faktor je ednomi kresmári pá víno zapecsato. Ne vídi sze nyemi — tak sze csűje — zakaj je po 17 koron küpo, po 32 pa po 36 pa tocsi. Isztina je pa tak, ka je té kresmár toga vína escse niti nej tocsó, nego edno drűgo. I glejte, dönok je ovo zapecsato, stero je nej tocsó. (Ja zagvüsati sze scsé té goszpoud, naj tisztó víno, — gda na csep pride — zagvüsno po fál cejni pijé. Tou pa ja nevej kelko eden kresmár rezšija i dávka má, tou pa ka po zákoni 25% szlobodno zaszlűzsi. Csi sze glászi szodniji more prevzėti, té goszpoud pa naj má ednouk vűzem! Red.)

— **24 vör sztrájka** szo zapovedali vszi zseleznicari i drzsnávni szlűzsbeniki t. m. 3.-ga. Tüdi v M. Soboti szo té dén vsze kancalaje zaprejte bilé. Ka bi bilou csi bi ednouk pávri sztrájkali!?

— **Invalidom vdovam in sirotam.** Naznanja se vsem članom, da so članske knjižnice zgtovljene, katere bodo mogle biti slikov obvidirane. Zato se prosijo člani naj svoje slike (kejske) si správjijo in pošljejo do koneca mejseca avgusta dotičnoj podružnici. Slike se imajo posljati v meri 6 cm širini in 9 cm. dužine. Opozarjamo pa vse članstvo, da naj na lastnih interesov temu pozivu zorabita stariji, ker, v slučajih bodo meli pri pokojninah posledice.

— **Poszláno.** Doubili szmo szledéce pizmo, stero gledoucs na vu nyej szpiszani interesanten dogoutek i dogoutka obcsni interest v nyé celouti

prineszemo. Glászi sze etak: „Visziko postüvano Reditelsztvo! Podpiszani proszim postüvano Reditelsztvo, naj naszledüvajúousi ártikulus v c. listi priobcsi. Julia 20. v rédnój policijszkoj vőri zapéram moj lokál, gda szam odzvüna velko lármu opazo. Ár sze v tkásem hípi oszobno szkaszüvati, szam sza zagrájko sztoupívsi poszlűhsao, pri sterom szem sze zagvüsao, ka dávcsni eksekutor legitimira moje gouszte i nyé iména gori píse. Med gouszti eden je nej steo povedati iména, toga je pa te izvrsilec popadno za grlice i ga zpsao sztepati tak, ka szirmáki zgláve sapka szpádnola. Na velko lármu pride eden zsandár i policaj tüdi na lice meszta kí szta toga „izvrsbo« szklenyávajúousega eksekutora na podgovornosz pouzvala, kí sze sztém ekszuzérao da je on po-oblascseni od visesnye oblászti za tou, da mojo oszebnosz i kavarno kontrolera. Gda szam szam sze informírao od toga neisztini i navadnoszti lázsi, szem poutom orozsníkov narédo potrejbne sztopáje. M. Sobotu, 25. jul. 1923. Boros Benő kavarnár.

— **Posetni vlak Ljubljana—Pragaa—Ljubljana** organizira Urad Ljubljanskega velesejma. Izlet bi se vršil v prvi polovici septembra, tako da udeleženci obiščejo praški jesenski velesejem. Po Jugoslaviji in v Avstriji bi bila polovična vožnja, po ozemlju Čehoslov. rep. pa za 33% znižana. Za potne olajšave, prenočišča in prehranz bo poskrbljeno. Prosimo posebno Trgovske in obrtniške zbornice ter druga strokovna udruženja naše države, da opozarjajo v svojem okolišu na ta izlet trgovce, obrtnike in industrijalce. Kdor želi sodelovati, naj se prijavi Uradu Ljubljanskega velesejma v Ljubljani.

— **Kitüntetés.** Kik visszaemlékeznek Muravidék első megszállására, bizonyára ismerős előttük e név E. Jurišič kapitány. Az akkor szabadcsapatok vezetője volt, ki a magyar csapatok támadása folytán vesztette el a kezét M. Sobotán harc közben. Ma a Spliti rokkant egyesület előke s e minőségében érte a magas kitüntetés Medjmurje és Prekmurje felszabadításánál szerzett érdemei elismeréséért. A kitüntetés »Harc a felszabadításért és egyesülésért« nevet viselő érdem érme.

Szamo sze vu velikoj meri odáva!

Naznánye!

Naznanimo postüvanim nasim sztránkam, ka do etiga mao v-Sztrükovci pod Siftár Károlya firmov agentnazavűpnoszti pelano trstvo v-Murszko Sobotu (v-Bergerov hram predenemo) gde de pod

BRATA SIFTÁR

firmov nadale pelano.

Vu szkladárnici bomo drzsali vu velikoj meri vszákedoubi

TEXTIL,- LAK-

TENO I KRÁTKO BLAGO

po nájnizsisoj dnévnoj cejni.

Proszimo nadale postüvane nase sztránke, da nasz i poetom toga obdarűjejo z-vűpaznosztjov.

Z-postüvanjem

Brata Siftár

Gazdálkodás.

**Sertéstenyésztőnek
néhány fontosabb tudnivalója a
sertésorbánccról.**

Iria Nemes Miklós, volt járási m. kir. állatorvos M.-Sobotán

A betegség tünetei 2—5 napi lappangás után lépnek fel és pedig hirtelen: Fáradtság, súlyos láz, gyengeség, ingadozó farmozgás, szemhéjduzzadás, étvágytalanság, hányás, 2 napon belül világos vörös, nem fájós, gyakran összefolyó pettyek, foltok a bőrön, melyek később sötétebbek, kékesek, rozsdavörösek lesznek. Gyakran alattuk a bőr elhal. leválik. Eleinte szorulás, később hasmenés látható, nem ritkán véres bélsárral. A légzés nehezített, néha szörtyögő, fuldokló. Az elhullási százalék 90-ig mehet és pedig a betegség első tüneteitől számított 5 napon belül. Néha a bacillusok mérgei oly erősek, hogy 24 órán belül elhal a beteg, vörös foltok keletkezése nélkül. E tüneteket a sertéstulajdonosok jól ismerni vélik, mégis igen sokszor összetévesztik az orbánchoz nagyon hasonló kórságokkal 1) a bélférgességgel, 2) a vérömléses szepkémiával, 3) a sertés-pestissel, 4) a malacok hurutos tüdőgyulladásával, 5) a malacok paratífuszával. És ez nem is csoda. A betegségek nem fejlődnek mindig olyan szépen és jellemzően ki, ahogy azokat leírjuk. Egyik-másik tünet gyengébb vagy teljesen elmarad. Igen sokszor mikroszkópos vizsgálatok, bacillustenyésztés, állatoltások, gondos boncolások (nemcsak egyetlenegy hulla boncolása!) az állatok korának gondos mérlegelése, egészségi és takarmányozási ártalmak, elpettyhösödés stb. mélyreható megfigyelése és megfontolása szükséges még az állatorvosnak is, hogy a többféle, néha egészen egyforma tünetű betegségeket megkülönböztetni lehessen egymástól.

Kétségtelen, hogy a leggyakoribb sertés-járványokat az orbánc okozza és ezért a tudósok különféle oltási módszerekkel igyekeznek az orbánc ellen küzdeni. Mindenik oltás célja a sertést 6—9 hónapig, sőt — 12 napi időközben kétszeres oltással — egy évig olyan tulajdonságokkal felruházni, amelyek szerint a köznapi közepes nagyságu és erősségű fertőzést (az állatokba került nem tulerős és nem tulságosan sok orbánc bacillusokat) az állat sejtjei és nedvei elpusztítsák, föloldják, megegyék. Ezt az ellenálló képességet, az edzésnek ezt a nemét nevezik *immunosságnak*.

A sertések természete, de a bacillusok megbetegítő képessége nem egyforma. Az egyes vidékek szerinti fajok, nevelési módok, gondozások, továbbá a talaj, a levegő, a víz, mind és minden befolyással van a betegség keletkezésére. Vannak helyek, ahol a sertések észrevétlenül megbetegednek orbánccban, de kigyógyulnak és többé nem fertőzhetők eredményesen. Senki sem vette észre, hogy átvészelték. Az oltásnak ugyanaz a célja. Gyengén megbetegítjük őket, hogy átvészeljének. De mert a megbetegítés mérvétől függ az immunosság nagysága, ereje, érthető, hogy az erősebb természetű sertést, ha sablonosan oltjuk avagy ha a fertőzés a közepesnél erősebb, akkor bizony az oltott sertés is megbetegedhet orbánccban. Az meg természetes, hogy más ragadós betegség ellen ez az oltás nem védhet! Mégis vannak emberek, akik azt hiszik, hogy az orbánc ellen oltott sertésnek elhullani egyáltalán nem lehet, semmi-féle más betegség meg nem támadhatja, sőt a kés is nehezebben fogja a nyakát; az ebadta tudós oltóanyagának! — Hogyan lehet ilyen merészen gondolkozni?

Az oltásokat általában eleddig sablonosan végezték az állatorvosok, azaz a sertésekbe belefecskendezték a megállapított közepemennyiségű oltóanyagot. Kevés állatorvos oltott individuálisan vagyis olyformán, hogy a gyengébb sertésnek kevesebb, az erősebbnek több anyagot adott volna. Ámde, hogy ezt pontosan elvégezhessük, jól kell ismerni az oltóanyagot. Az oltóanyagok nem egyformák, mert az oltóanyag készítéshez felhasznált baktériumtörzsek nem ugyanazok. Azt is tudni kell, hogy a fél évesnél idősebb mongolicát és más

magyar fajtákat, ugyszintén korra való tekintet nélkül az angol és az angol kereszteződésű sertéseket a Pasteur (Pásztör)-féle oltási módszerint nem tanácsos oltani, hanem szérummal kombinálva, keverve, vagy külön a tenyészetet és külön a szérumot oltva vagy a szérum utáni tenyészet-oltást néhány napra végezzük csak. Másképpen lesz a szérum és az orbánc-tenyészet alkalmazva, ha már van megbetegedett vagy fertőzésre gyanus sertés. Szóval, ha lelkiismeretesen akarunk oltani, még az ilyen egyszerű oltásnak is megvan a csinja-binja. Ennyit a tartós védőoltásról. Van az ezektől egészen különálló oltás, a gyógyító-oltás. Ezt akkor kell alkalmazni, ha a sertés orbánccban megbetegedett. Ez esetben csak gyógyító-szérumot használunk egymagában. Ez más szérum, mint amit a védőoltáshoz használunk; ez utóbbi vagyis a gyógyító-szérum, sokkal erősebb.

NEMECZ JÁNOS

vaskereskedő

M. U. R. S. K. A S. O. B. O. T. A.

Nagy raktár:

ÉPÜLETVASALÁS
TÁBLAÜVEG
VARRÓGÉP
SORVETŐGÉP és
GŐZCSÉPLŐGÉPEK

LEJSZ ZA CIMPER I DRVA
sze lehko naroucsi pr
FUJSZ JANEC OTTOVCI
Po nizikoj cejni!

DOBRO VÍNO

v peovnici gr. Szapáry prevzeto L. za 19 koron oddá na veliko

Kühár Stevan
Markisavci

FERRUM D. D. ZAGREB

nove parne

**MLATILNICA
Gőzcséplőgépek**

v zalogi pri

Nemec János trgovci
Murska-Sobota.

Előfizetések és hirdetések a Prekmurska tiskarnában is felvételnek.

AMERICAN LINE
Ustanovljena 1871.
Redna potniška plovba.
HAMBURG — NEW YORK
z parobrodi na dva in tri vijake
„Manchuria“ 13639 t. „Mongolia“ 13639 t.
„Finland“ 12222 t. „Kronland“ 12222 t.
„Minnekahda“ 17221 t.
Izvanredno urejene in tretji razred.
Izvrstna hrana.
Pojasnila dajajo brezplačno zastopstva
AMERICAN LINE
Beograd, Karadjordjeva ulica br. 91.
Zagreb, Trg L. br. 16.
Ljubljana, Marijin trg 2.
Gruž, Obala.
Bitolj, Bankarska ulica br 12

Máli glászi.

Mindenkinek figyelmebe! Mindennap lehet kapni fagyaltot és friss süteményeket. özv. Novák Szidonia cukrászdájában Murska Sobota.

Naznánye! Vszáki dén dobi ledica (fagyalt) i frisko szpecsenyé vu Novák Szidonei cukrárnic v Murski Soboti.

Trzsne cejne. Kereskedelmi árak

Blágo — Áru.

100 kg.	Psenica—Buza	K	1600—	
>	Zsito—Rozs	>	1300—	
>	Ovesz—Zab	>	1400—	
>	Kukorca—Tengeri	>	1400—	
>	Proszou—Köles	>	1200—	
>	Hajdjina—Hajdjina	>	1200—	
>	Graoka—Bükköny	>	2000—	
>	Otroubi (psen) — Korpa (buza)	>	1000—	
>	Szenou—Széna	>	300—	
>	Graj—Bab	>	1600—	
>	Krumpise—Burgonya	>	340—	
1 kg.	Lenovo sz.—Lenmag	>	—	
>	Detelcsno sz.—Lóhermag	>	—	
		III.	II.	I.
>	Bikovje	40—	45—	50—
>	Telice	40—	45—	50—
>	Krave	26—	30—	40—
>	Teoci	54—	60—	—
>	Szvinyé	85—	90—	—
>	Mászt I-a—Szirol-ö.	>	180—	—
>	Zmoucsaj—Vaj	>	140—	—
>	Spej—Szalona	>	160—	—
1	Belice—Tojás	>	4—	—

Pejnezi — Pénz.

1 Dollár	= Kj	370—
100 Kor. Budapest	=	2—
100 Kor. Becs	=	—50
1 lira	=	17—
Zürichben 100 Dinar	=	5•0

Hirdetések

„Mőrszka Krajina“-ban
sikerrel járnak.

Z VRSÁVA VSZE BANCSNE DUGOVÁNYA.
MINDEN BANKSZAKMÁBA VÁGÓ ÜGYET
LEBONYOLIT.

V ZVÉZI ÉRDEKKÖZÖSSÉGBEN
Z „JADRANSKA BANKA BEOGRAD“-AL

HRANILNICA v MURSKI SOBOTI

Prej — Ezelőtt

MURASZOMBATI TAKARÉKPÉNZTÁR
(SZTÁRA GASZA)

Stampano v „Prekmurski Tiskarni“ v Murski Soboti.

Podgovornik, lásztnik i vődányik Kühár Stevan Márkisevc